

یک دقیقه مشاوره

اخلاق یعنی احترام

نخستین نکته مهم این است که جوهر اخلاق احترام است. احترام به خود، احترام به دیگران، احترام به همه اشکال حیات و محیطی که آنها را دربر گرفته است.

لازمه احترام به خویشتن این است که برای زندگی و شخص خود ارزشی قابل باشیم. «با دیگران چنان رفتار کن که می خواهی با تو رفتار کنند و به عبارتی آنچه برای خود نمی پسندی برای دیگران میسند» یک اصل اخلاقی است که در تمامی مذاهب و فرهنگهای دنیا توصیه شده است. برای تربیت فرزندان شایسته به چیزی بیش از اخلاق احترام نیاز دارید. ایجاد اخلاق احترام گام مؤثری برای رسانیدن فرزندانمان به بلوغ اخلاقی است.

۱- تکامل اخلاقی فرآیندی تدریجی است :

نکته بسیار مهمی است که اخلاق احترام ناگهان و تمام و کمال در هیچ سن به خصوصی دیده نمی شود. تکامل اخلاق فرآیند تدریجی است که مرحله به مرحله به دست می آید. زیرا پایه های تکامل اخلاق از بدو تولد تا پایان سه سالگی استوار می باشد. بخش دوم به مراحل استدلالی اخلاقی مربوط است و این مرحله ای است که با دخالت پدر و مادر و سایرین از زمان پیش از مدرسه تا بلوغ صورت خارجی می گیرد. آنها می توانند در کنار خواسته های خود توجه به خواسته های دیگران را هم یاد بگیرند و در جاده دور و دراز منتهی به بلوغ اخلاقی قدم بردارند.

تجربه نشان می دهد که مراحل استدلالی شبیه نردبانی است که کودک برای صعود از آن باید از پله ها به ترتیب و تدریج بالا رود. به تدریج و به دنبال هر صعود، احترام کودک به دیگران بیشتر می شود. توجه داشته باشید که بچه ها هم مثل بالغها گاه به پایین سر می خورند و موقتاً در مرحله پایین تری قرار می گیرند. بعضی از بچه ها سریعتر از دیگران پله های تکامل را می پیمایند. اما تکامل اخلاقی مسابقه نیست، یک جریان و فرآیند است.

مهم این است که به ادامه حرکت او در مسیر تکامل کمک کنیم.

۲- به کودکان احترام بگذارید و از آنها احترام بخواهید :

یکی از اصولی ترین راههای ایجاد احترام در کودکان تا به خود و دیگران احترام بگذارند، احترام گذاشتن به آنها و تقاضای احترام متقابل از آنهاست.

دکتر کابری می گوید: «قدم نخست برای تربیت اخلاقی کودک برخورد اخلاقی با اوست.» برخورد محترمانه با کودکان مستلزم رفتار انسانی با آنهاست. به گفته یک مادر: «ویژه گوشم کرده ام که بچه های من انسانهایی هستند که حق و حقوقی دارند، عروسک خیمه شب بازی نیستند که با آنها هر طور که بخواهم رفتار کنم.»

رفتار انسانی با کودکان و رعایت انسان بودن آنها مستلزم برخورد منصفانه است، و به حکم همین انصاف باید با کودک به اقتضای سن و سال او رفتار کرد و بالغ نبودن او را در نظر گرفت. باید با کودک چنان رفتار کرد که احساس کند آراء و نظراتش را به حساب می آورید.

با این وجود، تصور باطلی است اگر خیال کنیم چون به بچه ها احترام می گذاریم، آنها هم به ما احترام خواهند گذاشت. مطمئناً شما هم بسیاری از بالغها را می شناسید که احترام با احترام پاسخ نمی دهند. با این حساب چه جای تعجب که بچه ها، که در مرحله تکامل نیافته اخلاقی خود هستند، احترام را با احترام متقابل پاسخ ندهند. بنابراین، برای ایجاد حس احترام باید ضمن آنکه به فرزندانمان احترام می گذاریم، از آنها احترام متقابل بخواهیم

احترام خیابان دوطرفه است. تا احترام نگذارید، احترام نمی بینید. در ارتباط با فرزندان، احترام متقابل را فراموش نکنید.

۴- سرمشق شوید و درس بدهید :

یکی از مطمئن ترین راههای تربیت فرزند برای رسیدن به استدلال اخلاقی مثبت، سرمشق شدن پدر و مادر است.

احترام گذاشتن به فرزندان خود الگو و سرمشق می شویم. وقتی به فرزندانمان احترام می گذاریم، در اصل عقیده خود را درباره برخورد درست با اشخاص منتقل می کنیم و به توصیه های خویش عمل می نماییم.

با رفتار خود می توانیم سرمشق دیگران و از همه مهمتر سرمشق فرزندانمان باشیم.

۵- آموزش کلامی :

سرمشق شدن و آموزش دادن با آنکه بسیار مهم است، کافی نیست.

فرزندان ما را سرمشق های بد احاطه کرده اند. آموزشهای کلامیه قدر آموزش های رفتاری حائز اهمیت است. کودک هم باید رفتارهای خوب را ببیند و هم دلایل را از زبان ما بشنود. برای اینکه سرمشق شدن تأثیر لازم را داشته باشد، بچه ها باید از ارزشها و باورهای که در پس منطق پیشینهای ما نهفته است مطلع شوند.

این پنجمین نکته مهم روش تکامل اخلاقی است. با کلام به طور مستقیم درس می دهیم. هم باید به موعظه ها عمل کنیم و هم درباره اعمال خود حرف بزیم. برای آموزش کلامی نیازی به کامل بودن پدر و مادر نیست. می توانند به فرزندانمان بگویند: «بیشترین تلاشم را می کنم، اما من انسان همه چیزدان نیستم. من هم اشتباه می کنم، شما هم اشتباه می کنید، اما می خواهیم تجربه هایم را با شما در میان بگذارم

